

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА ТА НАВЧАННЯ

УДК 37.091.3:811.161.2-051+378.011.3

DOI [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2023-1\(355\)-44-51](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2023-1(355)-44-51)

Карлова Надія Миколаївна,

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри української мови

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,

м. Полтава, Україна.

nadin2007.07@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-3020-1391>

Лапко Олена Анатоліївна,

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри української та зарубіжної літератури

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,

м. Полтава, Україна.

olena.lapko1212@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-2953-0596>

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ПОЗААУДИТОРНІЙ РОБОТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ-СЛОВЕСНИКІВ

Успішність формування професійних компетентностей здобувача вищої освіти зумовлена, по-перше, якісною реалізацією освітніх компонентів, визначених освітньо-професійною програмою; по-друге, оптимальною організацією не менш важливого складника освітнього процесу – позааудиторної роботи. Цю тезу обґрунтовують Л. Задворняк, І. Ляшенко, О. Смалько, Н. Уйсімбаєва та інші вчені (Задворняк, 2020; Ляшенко, 2014; Смалько, 2014; Уйсімбаєва, 2015).

Пропоновані здобувачеві освіти різноманітні види позааудиторної роботи в закладі вищої освіти дають йому змогу спробувати себе насамперед у творчій і практичній діяльності, поглибити знання й удосконалити вміння (і загальні, і фахові), на формування яких зорієнтована освітньо-професійна програма, а також дають можливість апробувати та інтегрувати набутий у процесі опанування різних освітніх компонентів досвід, перетворити його на комплексне індивідуальне досягнення в особистісному розвитку. Факультативність позааудиторних заходів уможливорює вибір виду діяльності залежно від уподобань здобувача освіти, а отже, і вибіркові освітні компоненти, і позааудиторна робота дають змогу студентів сформулювати оптимальну індивідуальну освітню траєкторію. Важливість позааудиторної роботи в реалізації освітньо-професійних програм, пропонованих закладами вищої освіти, зумовлює актуальність порушеної проблеми.

Теоретичні аспекти питання позааудиторної роботи в закладах вищої освіти висвітлюють Л. Задворняк, О. Кучерява, О. Смалько, Н. Уйсімбаєва та інші вчені (Задворняк, 2020; Кучерява, 2009; Смалько, 2014; Уйсімбаєва, 2015). Водночас ґрунтовне вивчення проблеми вимагає подальшого аналізу й узагальнення досвіду організації позааудиторних заходів у вищій школі. Мета розвідки – узагальнити й розглянути в аспекті компетентнісного підходу досвід позааудиторної роботи, яку здійснюють на факультеті української філології та журналістики Держав-

ного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», зокрема досвід проведення мовно-літературних тижнів.

Кафедра української мови традиційно проводить цикл заходів «Тиждень української мови» до Дня української писемності та мови (9 листопада). У програмі заходів передбачена участь здобувачів вищої освіти в конкурсі наукових або науково-популярних статей про мовознавців, у конкурсі творчих робіт про українську мову, у конкурсі виразного читання віршів про рідну мову «Мова наша, мова – літ минулих повість, вічно юна мудрість, сива наша совість», у всеукраїнській акції «Радіодиктант національної єдності», у щорічних Всеукраїнській науково-практичній конференції «Слобожанська бесіда» та Всеукраїнській науково-практичній конференції імені Віктора Ужченка «Образне слово Луганщини» тощо (Клещова & Карлова, 2022). За традицією цикл заходів «Шевченківського тижня» на факультеті української філології та журналістики проводять у першій декаді березня з нагоди річниці від дня народження Тараса Шевченка. У межах програми здобувачі освіти мають змогу стати і учасниками, і організаторами творчих конкурсів: конкурсу ілюстрацій до творів Тараса Шевченка; конкурсу тематичних фотографій (щорічно оголошують новий тематичний напрям, зокрема: «Садок вишневий коло хати» (2018 р.), «Зоре моя вечірняя...» (2019 р.), «Нічого кращого немає, як тая мати молода з своїм дитяточком малим» (2020 р.), «Зацвіла в долині червона калина, ніби засміялась дівчина-дитина» (2021 р.) тощо); конкурсу виразного читання поезій Тараса Шевченка; конкурсу присвячених його творчості есе «Не поет – бо це ж до болю мало...», а також реалізувати себе під час підготовки й проведення літературно-музичної композиції, яка підсумовує цикл заходів «Шевченківського тижня».

У процесі підготовки та проведення мовно-літературних тижнів майбутні вчителі української мови та літератури можуть бути як учасниками або виконавцями, так і організаторами окремих етапів пропонованих заходів. Цю функцію традиційно виконують студенти старших курсів бакалаврату та магістранти, які вже мають досвід вивчення освітніх компонентів психолого-педагогічного й методичного циклів.

Участь здобувачів освіти у творчих конкурсах і в їх організації передбачає види діяльності, пов'язані зі створенням висловлювань різних стилів і жанрів, що сприяє «формуванню мовно-комунікативної компетентності майбутніх учителів-словесників, зокрема поглибленню знань про норми й стилі української літературної мови, використання усного та писемного мовлення», про що йдеться у професійному стандарті за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» (далі – профстандарт), а також удосконаленню вміння використовувати їх у професійній усній і письмовій комунікації державною мовою (с. 10 профстандарту (Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, 2020)). Зокрема, конкурс наукових або науково-популярних статей про мовознавців вимагає оформлення результатів дослідницької роботи в тексті із чітко визначеними жанрово-стильовими та змістовими параметрами. Участь у конкурсах есе й тематичних фотографій (умови цього конкурсу передбачають написання до конкурсних світлин короткого супровідного тексту, у якому може бути відображена історія створення фотографії, подані авторські коментарі щодо задуму тощо), а також висвітлення перебігу та результатів творчих конкурсів (додамо: і всіх інших заходів у межах мовно-літературних тижнів) на сайті університету та офіційних сторінках у соціальних мережах дають змогу здобувачам освіти підвищити рівень володіння мовними засобами, які використовують у висловлюваннях публіцистичного чи художньо-публіцистичного характеру. На етапах планування творчого конкурсу та оприлюднення інформації про нього студенти, які виконують ролі організаторів, мають змогу набутти вправності в офіційно-діловому стилі, оформлюючи тексти положень про конкурси та оголошень про їх проведення.

Творчі конкурси, які тривають у межах мовно-літературних тижнів, зорієнтовані на роботу з текстом: на його мистецьку або виконавську інтерпретацію, на створення різних за жанрово-стильовим характером і змістовим наповненням власних текстів, на аналіз та оцінювання цього творчого продукту (за умови участі здобувача освіти в роботі журі). Отже, розглядаємо згадані форми позааудиторної роботи як органічне продовження й доповнення освітніх компонентів мовознавчо-літературознавчого змісту та як реалізацію принципу текстоцентричності мовно-літературної освіти поза навчальними дисциплінами. Діяльність здобувачів освіти в цьому випадку спрямована на пізнання тексту, що є об'єктом вивчення в мовно-літературній науковій галузі. Окрім того, мистецька або виконавська інтерпретація неможливі без глибокого літературознавчого аналізу художнього твору, вивчення пов'язаних із ним фактів і явищ літературно-мистецького процесу, так само як написання статті або есе передбачає самостійний пошук відомостей про митця чи науковця, заглиблення в інформацію поза змістом відповідних освітніх компонентів. Усе це розширює філологічну ерудицію здобувача освіти, сприяє формуванню предметно-методичної компетентності, одним зі складників якої, згідно з профстандартом (с. 11), є «ґрунтовні знання освітньої галузі / навчального предмета (інтегрованого курсу)» (Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, 2020).

У поглибленні знань про інтонаційні й позамовні засоби виразності мовлення та розвитку вмінь застосовувати їх у професійній усній комунікації, що необхідні, згідно з профстандартом (с. 10), учителю закладу середньої освіти (Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, 2020), особливого значення набуває участь здобувачів освіти в конкурсі виразного читання віршів про рідну мову «Мова наша, мова – літ минулих повість, вічно юна мудрість, сива наша совість» та конкурсі виразного читання поезій Тараса Шевченка, а також участь як ведучих або читців у сценічному втіленні літературно-музичної композиції, оскільки виконавська інтерпретація художнього тексту, без сумніву, є найвищим рівнем володіння інтонаційним багатством і невербальними засобами виразності мовлення. Ці види діяльності не лише є різновидами публічного виступу, але й включають елементи акторської майстерності, а отже, є дотичними до формування і мовно-комунікативної, і емоційно-етичної компетентності в тій її частині, яка передбачає здатність до усвідомлення й самоаналізу свого емоційного стану, емпатії, саморегуляції, керування власними емоціями тощо (с. 10, 17 профстандарту (Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, 2020)).

Важливою функцією здобувачів освіти у процесі підготовки та проведення творчих конкурсів є участь у роботі журі. Традиційно до складу журі залучають представників студентської спільноти із числа переможців аналогічних творчих конкурсів минулих років. Проведенню конкурсу передують ґрунтовна підготовка, яку забезпечують члени журі: розроблення методики, критеріїв і шкали оцінювання творчого продукту, представленого учасниками. В основі формування системи критеріїв лежить компетентнісний підхід. Ця система базується на сукупності якостей, що становлять своєрідний «портрет» конкурсанта, здатностей, які він має продемонструвати у творчій роботі. Наприклад, для учасника конкурсу виразного читання поезій актуальною є здатність дотримуватися орфоепічних норм української мови та досконало володіти технікою усного мовлення. Із цього постає один із критеріїв оцінювання – правильність і технічна вправність мовлення. Участь здобувачів освіти в роботі журі дає змогу поглиблювати уявлення про механізм оцінювання досягнень здобувачів освіти на засадах компетентнісного підходу, про критерії та методики оцінювання, про засоби забезпечення дотримання академічної доброчесності, а також удосконалювати вміння застосовувати ці знання у професійній діяльності. Отже, це сприяє формуванню відповідних складників предметно-методичної та оцінювально-аналітичної компетентностей (с. 13, 23–24 профстандарту (Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, 2020)).

Здобувач освіти, який бере участь у роботі журі творчого конкурсу, за традицією виконує функцію секретаря, тобто організовує взаємодію всіх членів журі та забезпечує технічну підтримку їх комунікації, зокрема й в умовах дистанційного спілкування. Такі обов'язки передбачають і функціональну грамотність у використанні цифрового обладнання та програмного забезпечення, і здатність застосовувати цифрові технології для організації групової взаємодії, тобто вдосконалюють уміння, пов'язані з технічним та організаційно-технічним складниками інформаційно-цифрової компетентності (с. 13–14 профстандарту (Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, 2020)).

Окремі види діяльності здобувачів освіти під час підготовки та проведення мовно-літературних тижнів пов'язані зі створенням, обробкою та монтуванням цифрових фото-, аудіо- й відеоматеріалів, текстової і графічної інформації. Підготовка творчої роботи до конкурсу тематичних фотографій, відеозапису виступу до конкурсу виразного читання, який проводиться, зокрема, і в дистанційному форматі (зауважимо, що в цьому випадку критеріями оцінювання додатково є технічна якість, режисерська майстерність, інформативність та естетичність аудіовізуального супроводу), створення учасниками наукових конференцій цифрових презентацій матеріалів до своїх доповідей, монтування аудіовізуального супроводу літературно-музичної композиції, підготовка графічних, фото- й відеоматеріалів для розміщення на сайті університету є своєрідним позааудиторним практикумом, що дає змогу відпрацювати відповідні вміння та навички, визначені інформаційно-цифровою компетентністю (с. 13–14 профстандарту (Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, 2020)).

Участь студентів в оформленні сценічного простору для літературно-музичної композиції, аудиторій для проведення конкурсів виразного читання (зазначимо, що вже стало традицією готувати до цього заходу «Шевченківського тижня» виставку творчих робіт, поданих на конкурс ілюстрацій до творів митця) та пленарних і секційних засідань у межах наукових конференцій дає можливість набуття певного досвіду роботи зі змістовим наповненням освітнього середовища, необхідного для формування проєктувальної компетентності (с. 22 профстандарту (Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, 2020)).

Види творчої та наукової роботи, пов'язані з пошуком і використанням інформації (формування джерельної бази наукової / науково-популярної розвідки або есе, пошук фото-, аудіо- й відеоматеріалів, текстової та графічної інформації для літературно-музичної композиції або творчої роботи конкурсанта), дають змогу засвоїти на практиці правила медіаграмотності, критичного й коректного використання ресурсів мережі Інтернет, вимоги академічної доброчесності, що передбачено інформаційно-цифровою компетентністю (с. 13–14 профстандарту (Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, 2020)). Діяльність здобувачів освіти на всіх етапах проведення наукового дослідження та оприлюднення його результатів у публікаціях і доповідях під час наукових заходів, пропонує у межах мовно-літературних тижнів, закладає основи для формування інноваційної компетентності, зокрема здатності «застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі» (с. 25 профстандарту (Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, 2020)).

Участь майбутніх учителів-словесників у заходах мовно-літературних тижнів як конкурсантів та/або виконавців, а особливо як організаторів виводить їх за межі звичного кола спілкування, спонукає до комунікації не лише зі студентами свого факультету, а й зі здобувачами освіти з інших структурних підрозділів університету, не лише з викладачами, які забезпечують реалізацію освітньо-професійної програми, а й із науково-педагогічними працівниками та співробітниками інших інститутів, факультетів, коледжів, відділів і центрів університету, інших закладів освіти або культури. Так, по-перше, програма творчих конкурсів розрахована на участь як здобувачів вищої освіти, так і студентів коледжів, викладачів, співробітників уні-

верситету; по-друге, підготовка літературно-музичної композиції неможлива без фахової допомоги співробітників центру культури й дозвілля та без участі студентських творчих колективів, що діють на базі різних структурних підрозділів; по-третє, до складу журі творчих конкурсів традиційно запрошують фахівців із Луганської обласної універсальної наукової бібліотеки тощо. Отже, підготовка й проведення позааудиторних заходів дає змогу набути досвіду спілкування з різними представниками університетської та професійної спільноти, необхідного для формування здатності до конструктивної і безконфліктної комунікації з учасниками освітнього процесу, що, згідно з профстандартом (с. 17), є однією з професійних вимог до вчителя (Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, 2020).

Загалом участь майбутніх учителів-словесників в організації заходів мовно-літературних тижнів у контексті вивчення освітніх компонентів психолого-педагогічного й методичного змісту варто розглядати як своєрідну ділову гру, що дає змогу простежити специфіку того чи іншого етапу їх підготовки та проведення, спроектувати набутий досвід на майбутню професійну діяльність у системі середньої освіти. Окремі форми позааудиторної роботи, пропонувані в межах мовно-літературних тижнів, в адаптованому до вікових особливостей учнів вигляді прийнятні в умовах базової, а ще більшою мірою – в умовах профільної школи. Види діяльності, передбачені такими формами позакласної роботи в середній школі, згідно з положеннями Державного стандарту базової середньої освіти, мають значний компетентнісний потенціал, відкривають можливості для вдосконалення ключових компетентностей учнів (зокрема, вільного володіння державною мовою, інноваційності, інформаційно-комунікаційної, культурної, громадянських і соціальних компетентностей) та наскрізних умінь, спільних для всіх компетентностей (зокрема, умінь усвідомленого читання, сприйняття інформації та розуміння тексту, умінь висловлювати власну думку, діяти творчо, конструктивно співпрацювати з іншими) (Державний стандарт базової середньої освіти, с. 2–4, 6–7 (Кабінет Міністрів України, 2020)).

Отже, майбутні вчителі української мови та літератури у процесі оволодіння на практиці методикою організації розглянутих позааудиторних заходів удосконалюють уміння, які становлять визначений профстандартом зміст предметно-методичної, психологічної, організаційної компетентностей (с. 11–13, 16–17, 23 профстандарту (Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, 2020)), набувають досвіду, корисного для формування здатностей розвивати в учнів ключові компетентності й уміння, спільні для всіх компетентностей, добирати та використовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання, виховання й розвитку учнів, формувати в них ціннісні ставлення, формувати мотивацію учнів, організувати різні види та форми їх навчальної і пізнавальної діяльності (Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, 2020). Окрім того, для студентів, які здобувають кваліфікацію вчителя української мови та літератури, участь в організації конкурсів, що передбачають продукування власного висловлювання (від розроблення положень про конкурси і промоакцій до оголошення результатів та заохочення конкурсантів до подальшої творчої роботи), дає змогу на практиці опанувати методи і прийоми сприяння мовній творчості учнів, що, згідно з профстандартом (с. 10), є складником мовно-комунікативної компетентності вчителя (Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, 2020).

Таким чином, у статті ми зробили спробу розставити лише найбільш вагомі, на нашу думку, акценти, з'ясувати компетентнісний потенціал форм позааудиторної роботи, реалізовуваних на факультеті української філології та журналістики Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». Водночас цей короткий аналіз досвіду роботи свідчить про те, що види діяльності, до яких майбутні вчителі української мови та літератури можуть долучитися у процесі підготовки й проведення мовно-літературних тижнів, сприяють формуванню широкого спектру професійних компетентностей майбутнього фахівця.

Компетентнісний підхід в організації позааудиторної роботи у вищій школі реалізується в тісному зв'язку і нерозривній взаємодії з принципом особистісно орієнтованого навчання та діяльнісним підходом. Отже, комплексне осмислення досвіду проведення позааудиторних заходів, на нашу думку, визначає напрям подальших студій.

Список використаної літератури

1. Задворняк Л. Організація позааудиторної роботи зі студентською молоддю як умова підвищення ефективності освітнього процесу. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2020. Вип. 58. С. 91–98. DOI: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2020-58-91-98>.

2. Ляшенко І. Організація позааудиторної роботи у вищій школі як умова підвищення ефективності навчально-виховного процесу. *Народна освіта*. 2014. Вип. 1(22). URL: http://narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=2196 (дата звернення: 25.01.2023).

3. Смалько О. Позааудиторна виховна робота як чинник професійно-особистісного становлення майбутніх фахівців. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія «Педагогічні науки»*. 2014. Вип. 8. С. 76–80. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/6766/1/17.pdf> (дата звернення: 25.01.2023).

4. Уйсімбаєва Н. Зміст, структура та особливості організації позааудиторної роботи майбутнього вчителя як складова його особистісного самовдосконалення. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. 2015. Vol. III(36). Iss. 74. P. 69–71. URL: <https://www.slideshare.net/SocietyforCulturalan/science-and-education-a-new-dimension-pedagogy-and-psychology-issue-74> (дата звернення: 25.01.2023).

5. Кучерява О. Форми та види позааудиторної роботи з математики в педагогічному університеті. *Didactics of mathematics: Problems and Investigations*. 2009. Iss. 31. P. 79–83. URL: http://www.dm.inf.ua/eng/eng_31.htm (дата звернення: 25.01.2023).

6. Клещова О., Карлова Н. Проведення «Тижня української мови» в закладі вищої освіти (з досвіду роботи). *Образне слово Луганщини* : матеріали XXI Всеукраїнської науково-практичної конференції імені Віктора Ужченка, присвяченої 140-річчю від дня народження українського вченого Івана Огієнка, м. Полтава, 15–16 грудня 2022 р. / за заг. ред. А. Нікітіної. Полтава : Видавництво Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, 2022. С. 89–93.

7. Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» : Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23 грудня 2020 р. № 2736-20 / Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text> (дата звернення: 25.01.2023).

8. Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898> (дата звернення: 25.01.2023).

References

1. Zadvorniak, L. (2020). Orhanizatsiia pozaudytornoi roboty zi studentskoiu moloddu yak umova pidvyshchennia efektyvnosti osvitnoho protsesu [Organization of extracurricular work with student youth as a condition for increasing the effectiveness of the educational process]. *Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metodyky navchannia v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy* – *Modern information technologies and innovative teaching methods in the*

training of specialists: methodology, theory, experience, problems, 58, 91–98. DOI: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2020-58-91-98> [in Ukrainian].

2. Liashenko, I. (2014). Orhanizatsiia pozaaudytornoï roboty u vyshchii shkoli yak umova pidvyshchennia efektyvnosti navchalno-vykhovnoho protsesu [Organization of extracurricular work in higher education as a condition for increasing the effectiveness of the educational process]. *Narodna osvita – Public education*, 1(22). Retrieved from: http://narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=2196 [in Ukrainian].

3. Smalko, O. (2014). Pozaaudytorna vykhovna robota yak chynnyk profesiino-osobystisnoho stanovlennia maibutnikh fakhivtsiv [Extracurricular educational work as a factor in the professional and personal development of future specialists]. *Naukovyi visnyk Skhidnoievropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky. Seriiia “Pedahohichni nauky” – Scientific Bulletin of Lesya Ukrainka East European National University. Series “Pedagogical sciences”*, 8, 76–80. Retrieved from: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/6766/1/17.pdf> [in Ukrainian].

4. Uisimbaieva, N. (2015). Zmist, struktura ta osoblyvosti orhanizatsii pozaaudytornoï roboty maibutnoho vchytelia yak skladova yoho osobystisnoho samovdoskonalennia [The content, structure and features of the organization of extracurricular work of the future teacher as a component of his personal self-improvement]. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, III(36) (74), 69–71. Retrieved from: <https://www.slideshare.net/SocietyforCulturalan/science-and-education-a-new-dimension-pedagogy-and-psychology-issue-74> [in Ukrainian].

5. Kucheriava, O. (2009). Formy ta vydy pozaaudytornoï roboty z matematyky v pedahohichnomu universyteti [Forms and types of extracurricular work in mathematics at a pedagogical university]. *Didactics of mathematics: Problems and Investigations*, 31, 79–83. Retrieved from: http://www.dm.inf.ua/eng/eng_31.htm [in Ukrainian].

6. Klieshchova, O., & Karlova, N. (2022). Provedennia “Tyzhnia ukraïnskoï movy” v zakladi vyshchoï osvity (z dosvidu roboty) [Conducting “Ukrainian Language Week” in a higher education institution (from work experience)]. *Materialy XXI Vseukraïnskoï naukovo-praktychnoi konferentsii imeni Viktora Uzhchenka, prysviachenoï 140-richchiiu vid dnia narodzhennia ukraïnskoho vchenoho Ivana Ohienka “Obrazne slovo Luhanshchyny” [Proceedings of the 21st All-Ukrainian scientific and practical conference named after Viktor Uzhchenko, dedicated to the 140th anniversary of the birth of the Ukrainian scientist Ivan Ohienko “Figurative word of Luhansk region”]* (Poltava, December 15–16, 2022), A. Nikitina (ed.). Poltava: Publishing House of Taras Shevchenko Luhansk National University, pp. 89–93 [in Ukrainian].

7. Ministry of Economic Development, Trade and Agriculture of Ukraine (2020). Pro zatverdzhennia profesiinoho standartu za profesiïamy “Vchytel pochatkovykh klasiv zakladu zahalnoi serednoi osvity”, “Vchytel zakladu zahalnoi serednoi osvity”, “Vchytel z pochatkovoï osvity (z diplomom molodshoho spetsialista)”: Nakaz Ministerstva rozvytku ekonomiky, torhivli ta silskoho hospodarstva Ukrainy vid 23 hrudnia 2020 r. № 2736-20 [On the approval of the professional standard for the professions “Teacher of primary classes of a general secondary education institution”, “Teacher of a general secondary education institution”, “Teacher of primary education (with a diploma of a junior specialist)”: Order of the Ministry of Economic Development, Trade and Agriculture of Ukraine dated December 23, 2020 № 2736-20]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text> [in Ukrainian].

8. Cabinet of Ministers of Ukraine (2020). Pro deiaki pytannia derzhavnykh standartiv povnoi zahalnoi serednoi osvity: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 30 veresnia 2020 r. № 898 [On some issues of state standards of comprehensive general secondary education: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated September 30, 2020 № 898]. Retrieved from: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898> [in Ukrainian].

Карлова Н. М., Лапко О. А. Компетентнісний підхід у позааудиторній роботі майбутніх учителів-словесників

Статтю присвячено актуальним питанням організації позааудиторної роботи, що є одним із важливих чинників успішної реалізації освітньо-професійних програм підготовки фахівців у галузі мовно-літературної освіти. Мета розвідки полягає в узагальненні досвіду позааудиторної роботи, яку здійснюють на факультеті української філології та журналістики Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», зокрема досвіду проведення мовно-літературних тижнів. Передбачені проаналізованими формами позааудиторної роботи види діяльності здобувачів вищої освіти розглянуто в аспекті компетентнісного підходу до підготовки майбутніх учителів української мови та літератури.

У статті з'ясовано компетентнісний потенціал форм позааудиторної роботи, реалізовуваних у межах програм заходів «Тиждень української мови» та «Шевченківський тиждень». Розглянуто різні види діяльності, до яких здобувачі вищої освіти долучені і як учасники, і як організатори під час підготовки й проведення творчих конкурсів, науково-практичних конференцій, літературно-музичних композицій тощо. Окреслено значення цих видів діяльності для формування мовно-комунікативної, предметно-методичної, інформаційно-цифрової, оцінювально-аналітичної, проєктувальної, психологічної, організаційної та інших професійних компетентностей учителя української мови та літератури.

Ключові слова: вища освіта, професійні компетентності вчителя-словесника, компетентнісний підхід, позааудиторна робота, мовно-літературний тиждень.

Karlova N., Lapko O. Competency approach in the extracurricular work of future language teachers

The article is devoted to topical issues of the organization of extracurricular work, which is one of the important factors in the successful implementation of educational and professional programs for the training of specialists in the field of language and literature education. The purpose of the research is to generalize the experience of extracurricular work at the Faculty of Ukrainian Philology and Journalism of the State Institution "Luhansk Taras Shevchenko National University", specifically the experience of language and literature weeks. The types of activities provided by the analyzed forms of extracurricular work for higher education students are considered in the context of the competence approach to training future Ukrainian language and literature teachers.

The article clarifies the competence potential of the forms of extracurricular work implemented within the framework of the programs of the "Ukrainian Language Week" and "Shevchenko Week" events. Considered various types of activities in which higher education students are involved both as participants and as organizers during the preparation and realization of creative competitions, scientific and practical conferences, literary and musical compositions, etc. The importance of these types of activities for the formation of language-communicative, subject-methodical, informational-digital, evaluative-analytical, projective, psychological, organizational and other professional competencies of the teacher of Ukrainian language and literature is outlined.

Key words: higher education, professional competences of a language teachers, competence approach, extracurricular work, language and literature week.

Creative Commons Attribution 4.0
International (CC BY 4.0)

Стаття надійшла до редакції 07.02.2023 р.
Прийнято до друку 23.02.2023 р.